

pliciatu exoptat? Illi enim necesse est ista arguant, qui illa confirmant. David enim orationis ignarus, et suæ naturæ nescius accusetur, qui cum sciat tantum in sua inesse natura, adiutorem sibi Deum et assiduum adiutorem, nec illi sufficit assiduum, sed ne aliquando illum despiciat, orationibus pronus exoptat, et per corpus omne psalterii hoc et prædicat et clamat. Si ergo hoc ille tam magnus sicut assidue dicere, ita necessarium confessus est ut doceret; quemadmodum Pelagius Coelestiusque seposita omni responsione Psalmorum, talique abdicata doctrina, suasuros se aliquibus esse confidunt, nos adiutorium Dei nec debere quærere, nec eo egere; cum omnes sancti nihil se sine hoc agere posse testentur. »

VII. « Liberum enim arbitrium olim ille perpeusus¹, dum suis inconsultius utitur bonis, cadens in prævaricationis profunda demersus est, et nihil quemadmodum exinde surgere posset invenit, suaque in æternum libertate deceptus hujus ruinæ jacuisset oppressu, nisi eum post Christi pro sua gratia relevasset adventus: qui per novæ regenerationis purificationem, omne præteritum vitium sui baptismatis lavacro purgavit, et ejus firmans statum quo rectius stabilisque procederet, tamen suam gratiam in posterum non negavit. Nam quamvis redemisset hominem a præteritis ille peccatis, tamen sciens iterum posse peccare, ad reparationem sibi, quemadmodum posset illum et post ista corrigere, multa servavit: quotidiana præstat ille remedia, quibus nisi freti confisique nitamur, nullatenus vincere humanos poterimus errores. Necesse est enim, ut quo auxiliante vincimus, eo iterum non adjuvante vincamur. Sed possem plura dicere, nisi vos constaret cuncta dixisse. »

VIII. « Quisquis ergo huic assentiens videtur esse sen-

¹ De Dogmatibus ecclesiastic. cap. 22.

tentiæ, qua dicat adiutorio nobis non opus esse divino, inimicum se catholicæ fidei, Dei beneficiis profitetur ingratum. Nam nec nostra communione sunt digni, quam prædicando taliter polluerunt. Ipsi enim sua sponte dum sequuntur illa quæ dicunt, longius a vera religione refugerunt. Cum enim hoc totum in nostra professione consistat, quotidianisque precibus nihil agamus nisi quemadmodum Dei misericordiam consequamur; quemadmodum ferre possumus ista jactantes? Quis rogo tantus illorum pectora error obcæcat, ut si ipsi nullam Dei gratiam sentiunt, quia nee digni sunt merentur, nec de aliis considerent quid quotidie singulis gratia divina largitur? Sunt quidem isti omni cæcitate dignissimi, qui nec hoc sibi reliquerunt, ut se auxilio credant revocari ab erroribus posse divino. Negantes enim adiutorium, non aliis, sed sibi hoc penitus abstulerunt, qui avellendi sunt longius, et ab Ecclesiæ procul removendi visceribus, ne diu inultus multa occupans, insanabilis post error increseat. Si enim diu sub hac fuerint impunitate versati, necesse est multos in hanc suæ pravitate mentis inducant decipiantque innocentes, vel potius imprudentes, qui fidem catholicam sequuntur. Putabunt enim eos recte sentire, quos adhuc viderint in Ecclesia perdurare. »

IX. « Separetur ergo a sano corpore vulnus insanum, remotoque morbi sævientis afflatu cautius quæ sunt sincera perdurent, et grex purior ab hac mali pecoris contagione purgetur. Sic totius corporis illibata perfectio, quam vos sequi et tenere hac in illos pronuntiatione cognovimus, et una vobiscum pari assensione servamus. Qui si tamen aliquod in se Dei adiutorium, quod huc usque negaverunt provocarint, et opus sibi ejus auxilio esse cognoverint, ut hac labe in quam sui cordis incurvatione corruerant, liberentur, et quasi in lucem de fœda

tracti caligine, remotis abdicatisque omnibus, quibus totus, ne verum aspicerent, foedabatur et caligabat aspectus, damnent hæc quæ huc usque senserunt, et aliquando animum rectis disputationibus commodantes, ab hac aliquantulum labe correcti, veris se sanandos consiliis tribuant atque submittant. Quod si fecerint, erit in potestate pontificum, istis aliquatenus subvenire, et talibus aliquam curam præstare vulneribus, quam solet lapsis cum resipuerint Ecclesia non negare: ut a suis revocati præcipitiis, intra ovile Domini redigantur; ne foris positi, et tanto præsidio a fide munitionis exclusi, periculis omnibus exponantur, devorandi luporum dentibus atque vexandi, quibus obsistere hac, qua illos in se irritaverant doctrinæ perversitate, non possint. Sed satis vestris monitis, sic abundantibus nostræ legis exemplis, probatur esse responsum, nec quidquam superesse duximus quod dicamus, cum nihil prætermissum a vobis, nihil constet esse suppressum, quo illi refutati et penitus agnoscantur esse convicti. Ideoque a nobis testimonia nulla ponuntur, quia et his plena relatio est, et satis constat tot doctissimos sacerdotes cuncta dixisse, nec decet credere vos aliquid, quod ad causam possit proficere, præteriisse: *et alia manu*: Bene valete, fratres: *et ad latus*: Data VI. Kal. Febr. post consulatum Theodosii Augusti VII. et Junii Quarti V. C.¹.

¹ Sic MSS. At editi. *Quinto Kalendas*; omissis consulibus, quos annotavimus ex MSS. Vaticano. Corbejensi et Germanensi; quanquam in Corb. alter consulum *Linus* seu *Lunius* appellatur. In Vat. autem *Lucius* uti et in Germ. in quo ex prava interpretatione notarum V. C. scriptum est *Lucio Quarto V. Consulibus*.

EPISTOLA CLXXXII¹.

INNOCENTIUS, SYLVANO SENI VALENTINO, et cæteris qui in Milevitana synodo interfuerunt dilectissimis fratribus in Domino salutem.

Innocentius Romanus pontifex, Patribus concilii Milevitani comprobans illorum acta adversus Pelagianos.

I. « INTER cæteras Romanæ Ecclesiæ curas, et apostolicæ Sedis occupationes, quibus diversorum consulta fideli ac modica disceptatione tractamus, frater et cœpiscopus noster Julius dilectionis vestræ litteras, quas ex Milevitano concilio, cura fidei propensiore misistis, mihi inopinanter ingessit, Carthaginensis etiam synodi querelæ parilis scripta subjungens. Nimirum exultat Ecclesia tantam sollicitudinem commissis gregibus exhibere pastores, ut non solum neminem ex his patiantur errare, sed si quas magis ovium scævæ delectationis herba seduxit, ac si in errore permanserint, aut segregari penitus velint, at illicitenter dudum petita vitantes, custodiæ pristinae circumspeditione tutari, in utraque parte videlicet consulentes, ne vel suscipiendo tales simili cæteræ seducantur exemplo; vel spernendo redeuntes, luporum morsibus videantur ingestæ. Prudens admodum et catholicæ fidei plena consultatio. Quis enim aut tolerare possit errantem, aut non recipere se corrigentem? Nam ut durum arbitror conniventiam præbere peccantibus, ita impium iudico magnum negare conversis. »

¹ Alias XCIII. quæ autem 182 erat, nunc in Appendice est 1 Benedictinorum. — Scripta an. 417.

II. « Diligenter ergo et congrue apostolici consulitis honoris arcana (honoris, inquam illius, quem, præter illa quæ sunt extrinsecus, sollicitudo manet omnium Ecclesiarum¹) super anxiiis rebus, quæ sit tenenda sententia, antiquæ scilicet regulæ formam secuti, quam toto semper ab orbe mecum nostis esse servatam. Verum hæc missa facio neque enim hoc vestram credo latere prudentiam; qui id enim actione firmastis, nisi scientes quod per omnes provincias de apostolico fonte petentibus responsa semper emanent? præsertim quoties fidei ratio ventilatur, arbitror omnes fratres et coepiscopos nostros, nonnisi ad Petrum, id est, sui nominis et honoris auctorem referre debere, velut nunc retulit vestra dilectio, quod per totum mundum possit omnibus Ecclesiis in commune prodesse. Fiant enim necesse est cautiores, cum inventores malorum ad duplicis relationem synodi, sententiæ nostræ statutis viderint ab ecclesiastica communione se junctos. »

III. « Gemino igitur bono charitas vestra fungetur. Nam et canonum, potiemini gratia servatorum, et beneficio vestro totus orbis utetur. Quis enim catholicorum virorum cum adversariis Christi velit ulterius miscere sermonem? quis saltem ipsam lucem vitæ commnionem paritari? Novæ hæreseos nimirum fugiantur auctores. Quid enim acerbius in Deum fingere potuerunt, quam cum adjutoria divina cassarent, causamque quotidianæ pre-cationis auferrent? Hoc est dicere, Quid mihi opus est Deo? Merito in hos dicat hymnicus, « Ecce homines, » qui non posuerunt Deum adiutorem sibi². » Negantes ergo auxilium Dei, inquit hominem sibi posse sufficere, nec gratia hunc egere divina, qua privatus necesse est diaboli laqueis irretitus occumbat, dum ad omnia vitæ

¹ 2 Cor. xi, 28. — ² Psal. xi, 9.

perficienda mandata, sola tantummodo libertate contendant. O pravissimarum mentium perversa doctrina! Advertat id tandem quod primum hominem ita libertas ipsa decepit, ut, dum indulgentius frenis ejus utitur, in prævaricationem præsumptione conciderit, nec ex hac potuit erui, nisi providentia regenerationis, statum pristinae libertatis Christi Domini reformasset adventus. Audiatur David dicentem: « Adjutorium nostrum in nomine Domini¹: » et, « Adjutor meus esto, ne derelinquas me, » neque despicias me, Deus salutaris meus², » quæ incassum dixerit, si tantum in ejus erat positum voluntate, quod a Domino flebili sermone poscebat. »

IV. « Quæ cum ita sint, cumque in omnibus divinis paginis voluntati liberæ nonnisi adjutorium Dei legamus esse nectendum, eamque nihil posse cœlestibus præsiidiis destitutam, quonam modo huic soli possibilitatem hanc pertinaciter ut asseritis defendentes sibimet, imo, quod est dignius dolore communi jam plurimis Pelagius Cœlestiusque persuadent. Multifariis equidem ad destruendum tale magisterium uti possemus exemplis, nisi sciremus sanctitatem vestram ad plenum Scripturas omnes callere divinas; præsertim cum vestra relatio tantis ac talibus testimoniis sit referta, ut his solis valeat præsens dogma rescindi, opusque non esse reconditis, cum et iis quæ facile vobis occurrentia posuistis, nec audeant obviare, nec possint. Ergo Dei gratiam conantur auferre, quam necesse est, etiam restituta nobis status pristini libertate, quæramus: quippe qui nec alias diaboli machinas, nisi eadem possumus juvante, vitare. »

V. « Illud vero quod eos vestra fraternitas asserit prædicare, parvulos æternæ vitæ præmiis etiam sine baptismatis gratia posse donari, perfatum est. Nisi enim

¹ Psal. cxxiii, 8. — ² Id. xxvi, 9.

manducaverint carnem filii hominis, et biberint sanguinem ejus, non habebunt vitam in semetipsis¹. Qui autem hanc eis sine regeneratione defendunt, videntur mihi ipsum baptismum velle cassare, cum prædicant hos habere, quod in eos creditur non nisi baptismo conferendum. Si ergo nihil volunt officere non renasci, fateantur necesse est, nec regenerationis sacra fluente prodesse. Verum ut superfluum hominum prava doctrina celeri veritatis possit ratione discindi, proclamat hoc Dominus in Evangelio, dicens: « Sinite infantes venire ad me, et » nolite eos prohibere, talium est enim regnum cœlorum². »

VI. « Quare Pelagium Coelestiumque, id est, inventores vocum novarum, quæ, sicut dixit Apostolus, ædificationis nihil, sed magis vanissimas consueverunt parere quæstiones³, ecclesiastica communione privari, apostolici vigoris auctoritate censemus, donec resipiscant de diaboli laqueis, a quo captivi tenentur secundum ipsius voluntatem; eosque interim dominico ovili non recipi, quod ipsi, perversæ viæ secuti tramitem, deserere voluerunt. Abscindendi sunt enim qui vos conturbant, et volunt convertere Evangelium Christi⁴. Simul autem præcipimus ut quicumque id pertinacia simili defensare nituntur, par eos vindicta constringat. Non solum enim qui faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus digni sunt morte⁵; quia non multum interesse arbitror, inter committentis animum, et consentientis favorem. Addo et amplius: Plerumque dediscit errare, cui nemo consentit. Hæc igitur, fratres charissimi, in supra dictos maneat fixa sententia, absint atriis Domini, careant custodia pastoralis, ne duarum ovium dira contagia serpent forsi-

¹ Joan. vi, 54. — ² Luc. xviii, 16. — ³ 2 Tim. ii, 23. — ⁴ Galat. v, 12. — ⁵ Rom. i, 32.

tan per vulgus incautum, rapacique lupus corde lætetur intra ovile dominicum tantas ovium fusas catervas, dum a custodibus dissimulanter habetur vulnus duarum. Prospiciendum est ergo ne permittendo lupos mercenarii magis videamur esse quam pastores. »

VII. « Jubemus sane, quoniam Christus Dominus propria voce significavit, nolle se mortem morientis¹, tantum ut revertatur et vivat, si unquam ad sanum deposito pravi dogmatis errore resipuerint², damnarintque ea quorum se ipsi prævaricatione damnarunt, eis medicinam solitam, id est, receptaculum suum ab Ecclesia non negari: ne dum eos redeuntes forsitan prohibemus, vere extra ovile remanentes et expectantes, hostis rabidis faucibus glutiantur, quas in semetipsos spiculis male disputationis armarunt. Bene valete, fratres. Datum, sexto Kalend. Februarias, Honorio et Constantio viris clarissimis consulibus. »

EPISTOLA CLXXXIII.

Dilectissimis fratribus, AURELIO, ALYPIO, AUGUSTINO, EVODIO et POSSIDIO episcopis, INNOCENTIUS salutem.

*Innocentii ad quinque Episcopos rescriptum, improban-
tis doctrinam Pelagii, cumque nisi hæresim ejuret,
damnandum esse pronuntiantis.*

I. « FRATERNITATIS vestræ litteras, plenas fidei, totoque religionis catholice vigore firmatas a duobus missas

¹ Ezech. xxxiii, 11. — ² 2 Petr. iii, 9. — ³ Alias xcvi. quæ autem 183 erat, nunc in Bened. Appendice est 2. — Scripta ineunte an. 417.

conciliis per fratrem et coëpiscopum nostrum Julium pergrato suscepimus animo, quod earum tenor omnisque contextio in consideratione quotidianæ gratiæ Dei, et in eorum correctione qui contra sentiunt, integra ratione consistit: ut et illis omnem tollere possit errorem, et idoneum dato quovis nostræ legis exemplo, quem sequi debeant, dignum possint præbere doctorem. Sed de his jam satis, ut opinor, supra diximus, cum vestris relationibus respondentes rescripsimus, quid vel de illorum perfidia, vel de vestra sententia sentiremus. Sed subinde contra eos subvenit et suppeditat quod dicatur, nec potest aliquando deesse quod vincat, cum tam miserum impiumque sit quod nostræ fidei virtute et ipsa plenius veritate vincatur. Qui enim omnem vitæ spem respuit atque contempsit, inimica damnabilique cor suum disputatione confundens, cum credit nihil esse quod a Deo accipiat, nec aliquid superesse quod petat ad sanandum se, qui sibi hoc abstulit, ulterius quid reliquit?»

II. «Si ergo sunt aliqui, quos in sui defensionem perversitas tanta devinxit, qui huic se dogmati dedant atque conjungant, sperantes hoc ad catholicam pertinere doctrinam, quod abhorrens longius et penitus approbatur adversum, infecti illorum et monitis et verbis ut laberentur inducti, quatenus ad rectum viæ tramitem redeant festinabunt, ne diutius mentem obsidens velut eorum sensibus pastus error invadat. Nam si Pelagius quocumque restitit loco, eorum animos, qui facile vel simpliciter crederent disputanti, hac affirmatione decepit: seu hac illi in urbe sint, quos nescientes nec manifestare possumus nec negare, cum et si sunt lateant, nec aliquando audeant, vel illum prædicantem ista defendere, vel talia aliquo nostrorum præsentem jactare, nec in tanta populi multitudine deprehendi aliquis facile,

nec alicubi possit agnosci: sive in quovis terrarum loco degant, Dei nostri misericordia gratiaque credimus quod facile corrigantur, audita ejus damnatione qui fuerit pertinax et resistens hujus dogmatis auctor inventus: nec interest ubi isti fuerint, dum ubicumque inveniri poterint sint sanandi.»

III. «Nobis tamen nec persuaderi potest eum esse purgatum, quamvis ad nos a nescio quibus laicis sint Gesta perlata, quibus ille et auditum se crederet et absolutum: quæ utrum vera sint dubitamus, quod sub nulla illius concilii prosecutione venerunt, nec eorum aliquas accepimus de hac re litteras, apud quos istius rei iste præstitit causas. Quod si de sua ille potuisset purgatione confidere, hoc magis credimus quod egisset, quod multo verius esse potuerat, ut illos cogeret epistolis suis, qui dijudicaverunt, indicare. Verum cum sint aliqua in ipsis posita Gestis, quæ objecta partim ille vitando suppressit, partim multa in se verba retorquendo tota obscuritate confudit: aliqua magis falsis argumentis quam vera ratione, ut ad tempus poterat videri, purgavit, negando alia, alia falsa interpretatione vertendo.»

IV. «Sed utinam, quod optandum magis est, jam se ille ad veram catholicæ fidei viam ab illo sui tramitis errore convertat, ut cupiat velitque purgari, considerans quotidianam Dei gratiam, adjutoriumque cognoscens, ut videatur verum, et approbetur ab omnibus manifesta ratione correctus, non Gestorum indicio, sed ad catholicam fidem corde converso. Unde non possumus illorum nec culpæ nec approbare iudicium, cum nesciamus utrum vera sint Gesta, aut si vera sunt, illum constet magis subterfugisse, quam se tota veritate purgasse. Qui si confidit novitque non se nostra dignum esse damnatione, quod dicat jam totum hoc se refutasse quod dixerat, non

a nobis accersiri, sed ipse debet potius festinare, ut possit absolvi. Nam si adhuc taliter sentit, quando se nostro iudicio quibusvis acceptis litteris, cum sciat damnandum se esse, committet? Quod si accersendus esset, ab iis melius fieret, qui magis proximi et non longo terrarum spatio videntur esse disjuncti. Sed non deerit cura, si medicinæ præbeat ille materiam. Potest enim damnare quæ senserat, ac datis litteris erroris sui, ut regressum ad nos decet, veniam postulare, fratres charissimi. »

V. « Librum sane, qui ejus esse diceretur, nobis a vestra charitate transmissum evolvimus: in quo multa contra Dei gratiam legimus esse conscripta, multa blasphema, nihil quod placeret, et nihil pene quod non penitus displiceret, a quovis damnandum atque calcandum, cujus similia, nisi qui ista scripserat, nemo alter in mentem reciperet atque sentiret. Nam hoc loco latius de Lege disputare velut coram posito repugnantemque Pelagio necessarium esse non duximus, cum vobiscum totam scientibus parique nobiscum assensione gaudentibus colloquamur. Tunc enim melius hæc exempla ponuntur, quando cum iis, quos harum constat rerum imprudentes esse, tractamus. Nam de naturæ possibilitate, de libero arbitrio, et de omni Dei gratia, et quotidiana gratia, cui non sit recte sentienti uberrimum disputare? Anathematizet ergo ista quæ sensit, ut illi, qui ejus sermonibus fuerant præceptisque collapsi, quid tandem habeat fides vera cognoscant. Facilius enim revocari poterunt, cum ista a suo senserint auctore damnari. Quod si ille pertinaciter in hac voluerit impietate persistere, agendum est quatenus vel iis possit subveniri, quos non suus, sed hujus magis error induxit: ne et illis hæc medicina pereat, cujus iste talem non admittit nec postulat curam: *et alia manu*: Deus vos incolumes custodiat,

fratres charissimi. Data vi. Kalendas Februarias post consulatum gloriosissimi Theodosii Augusti vii. et Junii Quarti Palladii v. c.¹.

EPISTOLA CLXXXIV.²

Innocentius AURELIO et AUGUSTINO episcopis.

« ACCEPTISSIMI mihi Germani compresbyteri illo recursus vacuus officio nostro esse non debuit. Per charos enim salutare charissimos, naturale quodam modo nobis videtur et consequens. Gaudere ergo in Domino vestram germanitatem amantissimi cupimus, et pro nobis paria ad Deum vota rependere precamur; quia ut bene nostis, communibus et alternis plus agimus orationibus quam singularibus aut privatis. »

¹ Bad. Am. Er. et Lov. annotant v. Kal. Febr. At MS. Vaticanus et Concilior. ed. vi. Kal. Febr. prætermisissis consulibus, qui designantur in Corbeiensi codice, non quidem uti ex Sirmondo refert Noris in hist. Pelag. lib. 1, c. 11 scilicet, *Data pridie Kal. Febr. post consulatum gloriosissimi etc.* sed sic: *Data pridie Kal. Febr. gloriosissimi Theodosii Augusti qui et Junii Quarti Palladii V. C. Cons.* ubi duo peccasse videtur exscriptor, primum quod notas P. C. quæ post consulatum significabant, loco movens interpretatus est, *pridie Kal.* alterum quia ex notis, vii. fecit qui. — ² Alias xcvi. quæ autem 184 erat, nunc in Appendice est iii. benedictinorum. — Scripta circa annum 417.